

Ivan Pregelj

THABITI KUMI

Založba Bird Publisher, 2011

Naslov izvirnika:

Thabiti Kumi

Ivan Pregelj

Ivan Pregelj, 1933

Copyright © Bird Publisher, 2011

Založba:

Bird Publisher

DP, založništvo, d. o. o., Levčeva ulica 13, 1234 Mengeš

Telefon: +386 (1) 723 78 28

E-pošta: info@bird-publisher.com

www.bird-publisher.com

Urednik: Damjan Plut

Oblikovanje: Grafiza

PDF in e-knjiga narejena: junija 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32(0.034.2)

PREGELJ, Ivan, 1883-1960

Thabiti kumi [Elektronski vir] / Ivan Pregelj. - El. knjiga. -

Mengeš : Bird Publisher, 2011

Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/>

ISBN 978-961-279-121-6 (pdf)

ISBN 978-961-279-122-3 (mobi)

ISBN 978-961-279-123-0 (ePUB)

257252608

Vse pravice pridržane. Nobenega dela te knjige ni dovoljeno reproducirati, prenašati ali uporabljati v izvorniku ali v prevodu v kakršni koli obliki in s katero koli tehniko, elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali s katerim koli sistemom za shranjevanje, obdelavo in prenos podatkov brez pisnega dovoljenja založbe.

Ta e-knjiga je namenjena vaši osebni uporabi. Ni je dovoljeno prodajati naprej ali podariti drugim osebam.
Če bi želeli to e-knjigo podeliti z drugo osebo, prosimo kupite dodatni izvod te e-knjige vsaki osebi, kateri bi jo radi podarili.
Če berete to knjigo, a je niste kupili ali ni bila kupljena za vašo osebno uporabo, potem bi bilo dobro, da bi si kupili vaš lasten izvod te e-knjige. Zahvaljujemo se vam, ker upoštevate in spoštujete avtorsko delo vseh sodelujočih avtorjev in založbe.

Vsebina

Predgovor	6
Thabiti Kumi.....	7

Motiv: Marcus item in illo excellenti miraculo, quod Christus in suscitanda Jairi filia confecit, ipsa etiam verba Christi hebraica, quibus mortua vitae lucique reddita est, non dubitavit adscribere. Apprehendens namque manum jacentis in tumba puellae duobus verbis dixit: **Thabiti, Kumi**, quorum primum ad vitam spectat, id est **Respice**, secundum vero ad sanitatem recuperandam, id est **Surge**. Ubi post aliquis non satis diligens transcriptor quod in historiae margine compererat, orationis contenui admiscere asus est, ut nunc paene universi libri teneant **Thalita, Kumi**, quod est interpretatum, Puella tibi dico Surge. Nec enim credendum est ab evangelista translatum, quod in veritate non adest. Igitur Puella tibi dico universum hoc nihil huc attinet ... sed **Thabiti, Kumi**, verba sunt Christi ... Talia in multis sacrae scripturae locis ab indoctoribus corrupta invenietis.«

Ioa. Reuchlin-Phorcensis, De verbe mirifico.

Biló je v Tolminu za god svetega Valentina v letu petnajststošestinetdesetem. Stari spokornik »hlapec Gospodnji« vikar Janez Potrebujež, je bil obsedel sam s težko knjigo na mizi, ki jo je že bila pogrnila za obed njegova domača ženska njemu in njega mlademu varovancu, hlapčiču devetih let, Boštjanu. Bil je ta negodni pobič sin potepene ženske in nevrednega očeta, ki je služil vikarju do pred kratkim za duhovnega pomočnika ali obhodnika, pa se pripravil s svojo samopašnostjo kot resnični presbyter rotundae conscientiae v prezgodnjo bolezen in bridko smrt. Umirajoč se je zmiril z vikarjem in Bogom pa prosil svojemu nezakonskemu otroku vikarjevega varištva. Stari gospod se je sirote usmilil in sklenil, da bo odgojil otroka, če že ne za duhovnega, pa vsaj za porabnega in poštenega cerkovnega človeka. Sveti, Močni smrtni, če mu le ne bo in tudi to pot in te nedolžne dušice hudič speljal, zmaličil in ubil, kakor mu je že nekoč eno, siromaka Petra, sinú njegove nesrečne sestre Polone, requiescat!

Sivolasi duhovni sedi togo za mizo ob knjigi in čaka in je ves brljav. Svojega varovanca Boštjana je poslal v farno cerkev pri Svetem Urhu v dobravi pod trgov, da bi mu uro Gospodnje smrti na križu odzvonil, pa se zdaj muči v bridkem dvomu, ali je prav storil, da ni šel sam, marveč da je poslal otroka zvonit, ki mu utegne peklenski malič zvon pridržati in z močno južno ustaviti, z vetrom takim od morjá, ki že dve noči in ves dan vleče, oblake nizko med goré potiska in snegove sčinoma pobira, da od povserod vode bobnijo in plazovi grmé.

Starec vidi vse, kar misli, tako živó, da mora sam pri sebi naglas povedati.

»Štirje angeli, ki vetrove držijo,« vprašuje po besedi iz strašnega razodetja o Sodbi, »ali so jih za zadnje izpustili?«

Ne groze ne slovesnosti ni v njegovi besedi. Povedal je mrtvo, kakor se mu je spočelo v spominu in z besedo, ko je to jutro tega dne po maši moral kar v tri strani umirajoče predvidevat, da mu je zdaj tako, kakor da se ne bo nikoli več ne oddahnil ne odpočil.

Že mesec dni od svetih Treh kraljev se osvešča stari duhovni, kakó močno ga je vzela zima in dolga zmrzál. Pa mu je to noč prej še južna legla na pljuča in jih opasala, da mu zdaj hropejo in sigajo kakor z moko nabit ovčji meh in da ga zbada od srcá do pod lopatico. Bolezen taka, da ni prva, in bi človek z učenim Aviceno dejal, da je le incubus, pa ni in so le pljuča vneta v bodilju. In če se bo otresel te tegobe, ki se je tolikokrat v življenju že hujše in nadležnejše ...

»Hujše in nadležnejše,« ponovi duhovni naglas z občutjem močne samozavesti, da mu skušnjava poltenih misli in vrele krvi ne nagaja več, da ni več v njem tiste strašne sle, ki seka v meso in mozeg.

»Svinja ... sus famelice! No moreš več podnetiti,« mrmra s sveto škodeželjnostjo o duhu nečedne sle, ki se ga je naučil bati se in krotiti ga z močnim odrokom in sveto molitvijo, s postom in mrtvičenjem; plane bojevito, a se zruši na stol in ové vse svoje telesne slabosti in usahle moči. Pa ga mine sleherna objest in mu je nadležno hudó. Noče in si mora želeti, da bi še biló, kar je prešlo. Žal mu je, da je minilo, kot strašno zapeljivo pijanost si osvešča mladó ugodje, ki iz polne krvi prešinja vse ude, se preлива vanje, jih veže in utruja, a so venomer zopet voljni, prožni in krhki ...

Ves zmeden, ali ni vendar zopet grešil, želeč si mladega zdravja, išče starec nekaj časa zgubljenno, seže po knjigi in odpre. Ne bere, a se ové, da mu je iskati razsvetljenja in tolažbe drugod. Pa se okrene proti steni, kjer visi razpelo, les, ki je že ves črviv in sajast, a duhovnemu venomer ona ista močna svetinja, kakor za njegovih mladih in trnovih duhovniških let.

»Moje žalosti in slabosti sodec in priča,« golči v trpki molitvi, ne kakor z Bogom, kakor s človekom, ki sta se vajena od mladega; »ti povej, če je pregrešna ta zadnja slà v meni. Ubil jo bom. Če pa ni, daj, da bom hrepenel, kakor gre duhovnemu. Lovač, to veš, da nisem, ki se mu je ud usušil, lakota pa ne!«

»Lakota, ne misli, ta moja žalost ni,« nadaljuje, »lakota lovaška. Pa je človeška, kakor za vsem, kar izgubiš, za zdravim zobom v ustih, za prožno nogó. Močno jalova je namreč ta sreča starih let. Ne vidim, da sem hladán, ko lipov bog; da sem miles mutilatus, čutim, in brez blagoslova, ki nisem, kakor sem, iz boja, le iz takega reda v prirodi, da se še močnejši unese in še lepša usuši, prava senéna lonica, ki v lazú stoji pa jo deževje pere, da trohni od znotraj in od zunaj prhni. Pa če se mi skomina po mladi krvi! Naj se! Nekaj meni, nekaj Tebi! Tebi tudi in Tvoji ljubezni do ljudi, ki si me jim za tolažnika postavil et quasi medicum, in me še kličejo otroci, babe in vsi umirajoči, naj jim bom v pomoč, pa sem sam mrtvák z živim usmiljenjem in mrzlo rokó.«

»Mrtvak z živim usmiljenjem in mrzlo rokó,« mu gre še dalje pravda z nevidnim Gospodom življenja; s prstom udari v knjigo, ki leži odprta pred njim. »Iz te učenosti tu, po kateri učim svojega pobiča besede spoznavati in brati, se mi je razodelo in povem. Ko si na križu umiral, odrešil si. Ozdravljaj s križa pa nisi. Zato ker po človeški naturi svoji mogel nisi, ki nisi bil v žeblih in pod trnjem zdrav. Ozdravljenje, sem dejal, da je biló tudi iz Tebe le zdravega. Mar ne berem, če že ne večkrat, pa vsaj eno pot, da si čutil moč, ki je šla iz tebe? Takrat, ko se Te je dotaknila krvotočna žena! Kakšna moč? bom vprašal. Moč besede božje, kakor ko si Jairu hčerko obudil z besedami: thabiti, kumi? Zdravje, bom rekel, mladost, utrgana z vélikim usmiljenjem sirotam v življenje, čudež, ki iz bolnega telesa biti ne more, ker bolnega Boga ni in ne bo ...«

Starec se zdrzne. Sam ne more presoditi, ali je prav povedal; sam sebe ne ume, kaj hoče. Motno išče, da bi povedal iz srca, kakor čuti, ne z besedo pismoukov in pisarjev:

»Razmakni mi, da bom videl prav, ki vidiš, da ne najdem in da govorim tako, kakor boli. In ne zavrzi me: Ecce, theologus! – glejte ga, bogoslovca, kako je svoj neumni gobec odprl, pa se govoriti ni učil! Nisem se! To pa veva oba, kolikokrat sem stal s Tvojim zakramentom ob umirajočih. Nobenega adepta me ni več strah, toliko sem videl bolečine, gnojá, krčev in znojev mrlíških. Tu me spremisli in poslušaj!«

Glas zamre starcu od razburjenja, nekaj trenutkov mora krotiti bolečino vnetih pljuč in loviti sapo. Slabotno, a sproščeno govori nato:

»Pridejo me klicat. Grem, pridem, vstopim, vidim in spoznam že ob vratih, da mi je zbolel človek, ki še ni bil dotlej bolan. Na smrt do te ure še pomislil ni, pa je zdajci stopila predenj. Zato sem rekel, da spoznam že ob vratih, in se mi srce stisne, kako neki bom nesrečno dušo pripravil, da bo pravična in spokorjena prešla k sodbi. Človek je. V štoli me je videl, vse mu je jasno pa se mu spači obraz; molim, opominjam prizanesljivo, naj se kesa in prepusti v božjo voljo. Saj niso uporni. Lepó se spovedó in vdajo na videz; a ko si opravil in hočeš iti, rotijo, da ne odnehaj, gredó z očmi za teboj in očitajo molče. Tako, glej, sem doživel stokrat in še večkrat. In temu se nisem pa nisem mogel privaditi, tistim očitajočim očem, ko so vzele slovo. Še iz grobov me gledajo, tuje, mrtve, hladne ... otroci, otročnice, matere ... sami taki, ki so bili nedolžni in bi bili po vsej pravici mogli živeti in morali, ker so bili brez krivde ali pa potrebni bolj drugim, kakor pa sebi ... Ti si videl, kolikrat sem si zato v takem jalovem svojem usmiljenju predočil, kolika bi mi bila ena sama Tvojih velikih sreč, čudež namreč, ki bi se zgodil iz mene zdravega v nesrečno umirajoče telo. Sprva, ko me je mlada kri blodila, sem se mogel za tako norsko žalost vsaj pokarati, češ da nisem vreden. Potem sem s Tvojo pomočjo ukrotil svojo kri in strojil svoje meso. Učitelj moj, praeceptor meus vidit, sem si dejal in hrepenel nezadržano, čakal, molil in upal. Bral sem v evangelistu Tvojo besedo: thalita kumi, hčer-